

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Министарство комуникација и транспорта
Дирекција за цивилно ваздухопловство

А

С

Д

Ж

В

**ПРАВИЛНИК О СТРУЧНОМ
ОСПОСОБЉАВАЊУ, ПОТВРДАМА И
ОДОБРЕЊИМА СТРУЧНОГ ОСОБЉА КОЈЕ
ОБАВЉА ПОСЛОВЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА
БЕЗБЈЕДНОСТ ВАЗДУШНЕ ПЛОВИДБЕ
НА АЕРОДРОМУ**

Датум: 7. март 2007. године
Референтни број: 02-292.3-215-1/07
Језик: српски

На основу члана 61. став 1. и члана 16. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), члана 6. став 1. и члана 14. став 5. Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 2/04), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине, доноси

ПРАВИЛНИК

О СТРУЧНОМ ОСПОСОБЉАВАЊУ, ПОТВРДАМА И ОДОБРЕЊИМА СТРУЧНОГ ОСОБЉА КОЈЕ ОБАВЉА ПОСЛОВЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ ВАЗДУШНЕ ПЛОВИДБЕ НА АЕРОДРОМУ

ДИО ПРВИ - УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим Правилником прописују се услови и начин стицања, издавања, продужења и обнављања потврда о обучености за обављање стручних послова и одобрења, те послови, стручна спрема, стручно оспособљавање, провјера и испити, као и други услови које треба да испуњава стручно особље које обавља послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе на аеродрому.

Члан 2.

(Појмови)

Појмови који се употребљавају у овом Правилнику имају следеће значење:

- a) *Потврда о обучености (Certificate)*, је документ којим се доказује стручна оспособљеност особе за обављање одређених послова прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари.
- b) *Одобрење (Approval)*, је документ који указује на посебне услове, права и ограничења особе која обавља посебне послове на маневарским и другим површинама на аеродрому.
- c) *Стручна спрема*, у смислу овог Правилника, подразумеива завршену одговарајућу школу и искуство стечено у обављању одређених послова, у трајању прописаном овим Правилником.
- d) *Обученост*, је ниво знања и способности за обављање стручних послова у зрачном саобраћају којим се не стиче степен стручне спреме.
- e) *Увјерење о здравственој способности кандидата*, је документ којим се доказује да ималац потврде испуњава прописане здравствене способности.
- f) *Инструктор*, је особа која има потврду о обучености, одређено искуство, положен посебан испит за инструктора и издату потврду за обављање послова инструктора.
- g) *Кандидат*, је особа која се стручно оспособљава за стицање потврде о обучености за обављање одређених стручних послова.
- h) *Програм за обучавање и провјеравање (Training Programme)*, је документ који израђује Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: БХДЦА) којим се утврђују стандарди, предмети и циљеви обуке за сваку фазу обучавања кандидата.
- i) *Оперативни приручник (Operations Manual)*, је документ који обезбјеђује најважније информације и инструкције особљу за извршавање њихових дужности.
- j) *Приручник за обуку (Training Manual)*, је документ који израђује оператор аеродрома за сваку врсту обучавања која се планира, те детаљно разрађује начин провођења конкретне обуке.
- k) *Центар за обуку стручног особља*, је организациони дио аеродрома, који је организован, опремљен, кадровски оспособљен и испуњава прописане услове за рад, а коме је БХДЦА издала рјешење и одобрење за обављање послова.
- l) *Организациона јединица за оспособљавање на радном мјесту*, је организациони дио аеродрома, односно служба, која учествује у пословима прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари и мјесто гдје се проводи стручно оспособљавање кандидата на радном мјесту, те се као термин

употребљава за: оперативни центар аеродрома, *ramp handling* (службу опслуживања на платформи), прихват и отпрему путника, противпожарну и спасилачку службу и службу снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом.

Члан 3.

(Послови од значаја за безбједност ваздушног саобраћаја)

Под пословима од значаја за безбједност ваздушне пловидбе на аеродрому у смислу овог Правилника, подразумијевају се сљедећи послови:

- a) послови прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари;
- b) послови противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома;
- c) послови снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом, и
- d) остали послови од значаја за безбједност ваздушне пловидбе на аеродрому.

Члан 4.

(Потврда о обучености и одобрење)

- (1) Особи која има стручну спрему прописану овим Правилником, стручно је оспособљена и која испуњава здравствене и друге услове прописане овим Правилником, а која положи испит за обављање одређених стручних послова, издаје се потврда о обучености за самостално обављање тих послова.
- (2) Особа која има потврду о обучености, стручно је оспособљена и испуњава и друге услове прописане овим Правилником, а која положи посебан испит може обављати и посебне стручне послове прописане овим Правилником, ако положи посебни испит за обављање тих послова и ако је издата потврда за обављање тих послова.
- (3) Особа која посједује потврду о обучености, потврду о посебним стручним пословима и одобрење, може обављати послове прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари само у складу са важећим потврдама или одобрењима.

Члан 5.

(Стручно особље)

Под стручним особљем које обавља послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе на аеродрому у смислу овог Правилника, подразумијева се особље које је стручно оспособљено, посједује одговарајућу потврду о обучености или одобрење да може обављати послове из члана 3. овог Правилника.

ДИО ДРУГИ - СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ И ПРОВЈЕРАВАЊЕ ОСОБЉА

Члан 6.

(Одобрење за оспособљавање)

- (1) Стручно оспособљавање и провјеравање особља које обавља послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе на аеродрому врше правне особе које испуњавају прописане услове и којима је БХДЦА издала одобрење за обављање ових послова.
- (2) Изузетно од одредби става 1. овог члана, стручно оспособљавање може се обављати и у иностранству у установама и организацијама које је овластио надлежни орган државе, уколико испуњавају услове који не могу бити блажи од услова прописаних овим Правилником.

Члан 7.

(Ток стручног оспособљавања и провјеравања)

- (1) Стручно оспособљавање особља које обавља послове прихвата и отпреме од значаја за безбједност ваздушне пловидбе, а ради стицања потврда о обучености и одобрења, за обављање

послова прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари на аеродрому, проводи се по програму стручног оспособљавања, кроз теоријско и практично оспособљавање.

(2) Теоријско оспособљавање претходи практичном оспособљавању, а проводи се по програму оспособљавања, ради стицања знања за обављане послова.

(3) Практично оспособљавање проводи се по програму оспособљавања, кроз почетно оспособљавање и оспособљавање на радном мјесту, кроз обуку на опреми, средству, систему, симулатору и др., ради припреме за оспособљавање на радном мјесту.

(4) Оспособљавање на радном мјесту проводи се у организационој јединици, на оперативним радним мјестима под надзором инструктора за стручно оспособљавање.

(5) Прелазно (додатно) оспособљавање проводи се по програму оспособљавања, ради стицања потврде о обучености за обављање послова инструктора практичне обуке.

(6) По успјешно завршеном теоријском и практичном оспособљавању, полаже се теоријски и практични испит за стицање потврде о обучености, одобрења и потврде за обављање посебних стручних послова, односно послова инструктора практичне и теоретске обуке.

Члан 8.

(Програм за оспособљавање и провјеравање)

(1) Оспособљавање и провјеравање стручног особља, за стицање потврде о обучености, одобрења и потврде за обављање послова инструктора, утврђених овим Правилником, као и обнављање важења потврда и одобрења проводи се према Програму за оспособљавање и провјеравање стручног особља које обавља послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе на аеродрому (*Training Programme*).

(2) Програм за оспособљавање и провјеравање стручног особља које обавља послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе на аеродрому (у даљем тексту: Програм за оспособљавање), израђује БХДЦА, а у њему се утврђују;

а) послови прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари од значаја за безбједност ваздушне пловидбе на аеродрому;

б) стручно особље за које је потребно извршити оспособљавање и провјеравање, односно које мора имати потврду и одобрење за обављање послова;

с) програм теоријског и практичног оспособљавања, за стицање и продужење важења потврде и одобрења.

Члан 9.

(Оперативни приручник)

(1) Оперативни приручник (*Operations Manual*) обезбјеђује потребне информације и инструкције особљу које је укључено у процес обучавања у центру за обуку за извршавање њихових дужности. Минимално треба да садржи:

а) општи дио;

б) организацију центра за обуку;

с) основне активности центра;

д) оспособљавање стручног особља.

(2) Садржај оперативног приручника дат је у Правилнику о условима које мора да испуњава Центар за обуку ваздухопловног стручног особља на аеродрому.

(3) Приручник израђује оператор аеродрома.

Члан 10.

(Приручник за обуку)

(1) На основу Програма за оспособљавање из члана 8. овог Правилника, организација овлаштена за оспособљавање и провјеравање дужна је направити Приручник за обуку у коме треба бити описан поступак оспособљавања стручног особља које обавља послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе.

(2) Садржај Приручника за обуку (*Training Manual*) дат је у Правилнику о условима које мора да испуњава Центар за обуку ваздухопловног стручног особља на аеродрому.

Члан 11.

(Основни захтјеви обуке)

(1) Оспособљавање за стицање потврда и одобрења могу проводити само особе које испуњавају услове прописане овим Правилником.

(2) Обуку особља може проводити само квалификована и овлаштена особа.

(3) Обука се мора проводити према претходно израђеним и одобреним плановима и програмима обуке.

ДИО ТРЕЋИ - СТРУЧНО ОСОБЉЕ ЗА КОЈЕ ЈЕ ПОТРЕБНА ПОТВРДА О ОБУЧЕНОСТИ ИЛИ ОДОБРЕЊЕ

Члан 12.

(Служба прихвата и отпреме)

Радна мјеста за која је потребно провести стручно оспособљавање и потврде о обучености на пословима службе прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари су следећа:

(1) Оперативни центар аеродрома (ОПЦ):

- a) Координатор саобраћаја (*Traffic Coordinator*);
- b) Диспечер саобраћаја (*Traffic Dispatcher*);
- c) Контролор опслуживања (*Handling Supervisor*);
- d) Балансер ваздухоплова (*Aircraft Balancer*);

(2) Платформа за опслуживање ваздухоплова (*Ramp Handling*):

- a) Диспечер платформе (*Ramp Dispatcher*);
- b) Паркер сигналист (*Marshaller*);
- c) Руковалац опремом и агрегатима (*GPU and Equipment Handler*);
- d) Руковалац агрегатима (*GPU Handler*);
- e) Руковалац опремом за снабдијевање ваздухоплова кетерингом (*Aircraft Catering Equipment Handler*).

(3) Прихват и отпрема путника:

Земаљска стјуардеса/стјуард-прихвата и отпреме путника (*STW-Passenger Handling*).

Члан 13.

(Служба противпожарне заштите)

Радна мјеста за која је потребно провести стручно оспособљавање и потврда о обучености службе противпожарне заштите аеродрома и ваздухоплова су сљедећа:

- a) Руководилац противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома (*Airport and Aircraft Firefighting Coordinator*);
- b) Професионални ватрогасац (*Professional Fireman*);
- c) Помоћни ватрогасац (*Fireman Assistant*).

Члан 14.

(Служба снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом)

Радна мјеста за која је потребно провести стручно оспособљавање и потврде о обучености служби снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом су сљедећа:

- a) Возач пунилац ваздухоплова горивом (*Driver-Aircraft Fuel Supplier*);
- b) Манипулант горивом-помоћни радник (*Handler-Worker Assistant*).

Члан 15.

(Инструкторска звања)

Радна мјеста за која су потребне потврде инструктора за послове практичне стручне обуке, инструкторска звања:

- a) Инструктор за прихват и отпрему (*Ground Handling Instructor*);
- b) Инструктор противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома (*Airport and Aircraft Firefighting Instructor*);
- c) Инструктор за снабдијевање ваздухоплова горивом и мазивом (*Instructor-Aircraft Refuelling*);

Члан 16.

(Одобрења за обављање послова)

Радна мјеста за које су потребна одобрења за обављање сљедећих послова:

- a) Руковалац средствима за вучу ваздухоплова (*Aircraft Towing Equipment Handler*);
- b) Помоћно особље-кретање по маневарским површинама (*Assistant Personnel-Movement on Movement Areas*).

Члан 17.

(Остало особље)

Потврде о обучености и одобрења могу се привремено или стално издавати и другом особљу зависно од оцјене, колико одређени послови стално или повремено могу имати утицаја на безбједност ваздушне пловидбе, односно захтијевати стручно обучавање и издавање потврде или одобрења.

ДИО ЧЕТВРТИ - ПОСЛОВИ ПРИХВАТА И ОТПРЕМЕ ВАЗДУХОПЛОВА, ПУТНИКА И СТВАРИ

Члан 18.

(Врста и садржај послова прихвата и отпреме)

(1) *Послови организовања и координације прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари обухватају:*

- a) организовање и координацију рада на прихвату и отпреми ваздухоплова, путника и ствари;

-
- b) усаглашавање планова прихвата и отпреме ваздухоплова на аеродрому;
- c) контролисање извршавања послова прихвата и отпреме.
- (2) *Послови усаглашавања планова прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари обухватају:*
- a) координацију рада на прихвату и отпреми ваздухоплова;
- b) усаглашавање и контролисање оперативних планова саобраћаја на платформи.
- (3) *Послови контроле опслуживања ваздухоплова, путника и ствари обухватају* сталну контролу над пословима опслуживања ваздухоплова, путника и ствари.
- (4) *Послови оптерећења и центраже ваздухоплова обухватају* систем састављања листе оптерећења и одређивање центраже ваздухоплова.
- (5) *Послови организације опслуживања ваздухоплова обухватају:*
- a) организовање и координацију рада особља и опреме приликом опслуживања ваздухоплова;
- b) контрола пријема робе, поште и пртљага;
- c) израду планова опслуживања;
- d) контролу правилног кориштења опреме.
- (6) *Послови стартовања (поласка) и паркирања ваздухоплова обухватају* вођење и паркирање ваздухоплова и давање знакова о спремности за стартовање мотора.
- (7) *Послови руковања средствима прихвата и отпреме обухватају* руковање средствима за прихват и отпрему ваздухоплова, путника и ствари те вођење самоходних средстава за прихват и отпрему путника и ствари.
- (8) *Послови прихвата и отпреме путника и пртљага обухватају* пријем и регистрацију путника и путничке пртљаге, укрцавање и искрцавање путника.
- (9) *Послови снабдијевања ваздухоплова храном и пићем обухватају* припрему и достављање хране и пића на ваздухоплова (catering).
- (10) *Послови инструктора прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари подразумевају* обуку радника који се оспособљавају за обављање стручних послова прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари.

ДИО ПЕТИ - ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ СТРУЧНИХ ПОСЛОВА ПРИХВАТА И ОТПРЕМЕ

Члан 19.

(Координатор саобраћаја)

Послове организовања и координације прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари, обавља *координатор саобраћаја*, који има:

- a) најмање вишу стручну спрему ваздухопловног смјера;
- b) најмање годину дана самосталног рада на пословима контролора опслуживања ваздухоплова, путника и ствари;
- c) годину дана под надзором вршења послова координатора саобраћаја;
- d) положен испит и потврду о обучености.

Члан 20.

(Диспечер саобраћаја)

Послове усаглашавања планова прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари обавља *диспечер саобраћаја* који има:

- a) најмање средњу стручну спрему техничког смјера;
- b) годину дана самосталног рада на пословима контролора опслуживања ваздухоплова, путника и ствари;
- c) годину дана под надзором вршења послова диспечера саобраћаја;
- d) положен испит и потврду о обучености.

Члан 21.

(Контролор опслуживања)

Послове контроле опслуживања ваздухоплова, путника и ствари обавља *контролор опслуживања* који има:

- a) најмање средњу стручну спрему техничког смјера;
- b) најмање годину дана самосталног рада на пословима балансера ваздухоплова;
- ц) најмање годину дана вршења послова контролора опслуживања ваздухоплова под надзором;
- d) положен испит и потврду о обучености.

Члан 22.

(Балансер ваздухоплова)

Послове оптерећења и центраже ваздухоплова, обавља *балансер ваздухоплова*, који има:

- a) најмање средњу стручну спрему техничког смјера;
- b) најмање годину дана под надзором вршења послова балансера;
- c) положен испит и потврду о обучености.

Члан 23.

(Диспечер платформе)

Послове организације опслуживања ваздухоплова, обавља *диспечер платформе* који има:

- a) најмање средњу стручну спрему техничког смјера;
- b) потврде о обучености за паркер-сигналисту и руковаоца аеродромском опремом и агрегатима;
- c) завршену обуку на пословима диспечера платформе;
- d) најмање шест мјесеци, под надзором, вршења послова диспечера платформе;
- e) положен испит и потврду о обучености.

Члан 24.

(Паркер - сигналиста)

Послове поласка (стартовања) и паркирања ваздухоплова, обавља *паркер-сигналиста*, који има:

- a) најмање средњу стручну спрему;

-
- b) завршену обуку у условима рада паркера-сигналисте;
 - c) најмање шест мјесеци рада под надзором;
 - d) положен испит и потврду о обучености.

Члан 25.

(Руковалац аеродромском опремом и агрегатима)

Послове руковања средствима прихвата и отпреме, обавља *руковалац аеродромском опремом и агрегатима*, који има:

- a) најмање средњу стручну спрему;
- b) положен возачки испит "С" категорије;
- c) завршену обуку за рад на пословима руковања средствима прихвата и отпреме;
- d) положен испит и потврду о обучености.

Члан 26.

(Руковалац агрегатима)

Послове руковања агрегатима, обавља *руковалац агрегатима*, који има:

- a) најмање средњу стручну спрему;
- b) положен возачки испит "В" категорије;
- c) завршену обуку за рад на пословима руковоаца агрегатима;
- d) положен испит и потврду о обучености.

Члан 27.

(Земаљска стјуардеса/стјуард)

Послове прихвата и отпреме путника, обавља *земаљска стјуардеса/стјуард* - прихвата и отпреме путника, који има:

- a) најмање средњу стручну спрему општег смјера;
- b) завршену обуку за рад на пословима земаљске стјуардесе/стјуарда;
- c) положен испит и потврду о обучености.

Члан 28.

(Особље за кетеринг)

Послове руковања опремом за снабдијевање ваздухоплова кетерингом, обавља *руковалац опремом за снабдијевање ваздухоплова кетерингом* који има:

- a) најмање средњу стручну спрему;
- b) завршену обуку за рад на пословима руковоаца опремом за снабдијевање ваздухоплова кетерингом;
- c) положен испит и потврду о обучености.

Члан 29.

(Инструктор прихвата и отпреме)

Послове *инструктора прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари* обавља особа која има:

- a) најмање вишу стручну спрему ваздухопловног или техничког смјера;
- b) важећу потврду о обучености;
- c) најмање три године искуства на пословима инструктора прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари;
- d) положен посебан испит за инструктора;
- e) потврду о обучености за послове инструктора.

ДИО ШЕСТИ - СТИЦАЊЕ И ОБНАВЉАЊЕ ПОТВРДЕ О ОБУЧЕНОСТИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА ПРИХВАТА И ОТПРЕМЕ

Члан 30.

(Координатор саобраћаја, диспечер саобраћаја, контролор опслуживања, балансер и диспечер платформе)

- (1) За стицање потврде о обучености за обављање послова: *координатора саобраћаја, диспечера саобраћаја, контролора опслуживања ваздухоплова, путника и ствари, балансера ваздухоплова и диспечера платформе*, проводи се теоријско и практично оспособљавање на радном мјесту и полагаже испит који се састоји из теоријског, практичног дијела и посебног дијела који се односи на одређени тип ваздухоплова, односно на одређени тип аеродромске опреме.
- (2) Стручно оспособљавање и провјеравање општег теоријског дијела за стицање потврде о обучености за обављање послова, обухвата предмете:
 - a) Основно познавање ваздухопловне навигације и метеорологије;
 - b) Ваздухоплов и његова конструкција;
 - c) Аеродром и аеродромски саобраћај;
 - d) Ваздухопловни прописи;
 - e) Тежина и центража ваздухоплова;
 - f) Основно познавање правила и система контроле летења;
 - g) Припрема и оперативна контрола ваздушног саобраћаја;
 - h) Познавање стручне терминологије на енглеском језику.
- (3) Контролор опслуживања ваздухоплова, путника и ствари и балансер ваздухоплова полажу и посебан дио испита за одређени тип ваздухоплова.
- (4) Особа која има одговарајућу стручну спрему ваздухопловног смјера, положене предмете по програму стручног оспособљавања, а који су по садржају исти, не полаже предмете из става 1. овог члана.
- (5) За обнављање важности потврде, полагају се испити из тачке e) и g), става 2. овог члана, на исти начин као и за стицање потврде о обучености, с тим да диспечер платформе полаже предмет из тачке g) став 1. овог члана.
- (6) Ниво знања за поједине потврде из појединих предмета одређује се програмом за стручно оспособљавање.

Члан 31.

(Паркер- сигналиста, руковалац аеродромском опремом и агрегатима, руковалац агрегатима и руковалац опремом за снабдијевање ваздухоплова Catering-om)

«Службени гласник БиХ» број: 27/07 од 10.04.2007.г.

(1) Стручно оспособљавање и полагање општег теоријског дијела за стицање потврде о обучености за обављање послова обухвата предмете:

- a) Основно познавање ваздушног саобраћаја и ваздухопловства;
- b) Основно познавање ваздухопловних прописа који се односе на аеродроме;
- c) Ваздухоплов и његова конструкција;
- d) Аеродроми и аеродромски саобраћај;
- e) Организација саобраћаја на аеродрому.

(2) Поред предмета из става 1. овог члана, полажу се предмети:

- a) паркер-сигналиста, предмет Земаљска сигнализација ваздухоплова;
- b) руковалац аеродромском опремом, предмет Аеродромска опрема и земаљски агрегати;
- c) руковалац агрегатима, предмет Земаљски агрегати;
- d) руковалац опремом за снабдијевање ваздухоплова кетерингом, предмет Аеродромска опрема.

(3) За обнављање важности потврде о обучености након њеног истека, теоријски и практично, на начин као и код стицања потврде о обучености, полажу:

- a) паркер-сигналиста, предмет Земаљска сигнализација;
- b) руковалац аеродромском опремом и агрегатима, предмет Аеродромска опрема и земаљски агрегати;
- c) руковалац агрегатима, предмет Земаљски агрегати;
- d) руковалац опремом за снабдијевање ваздухоплова кетерингом, предмет Земаљска опрема.

Члан 32.

(Земаљска стјуардеса/стјуард, прихвата и отпреме путника)

(1) Стручно оспособљавање и полагање општег теоријског дијела за стицање потврде о обучености за обављање послова прихвата и отпреме путника обухвата предмете:

- a) Ваздухоплов и његова конструкција;
- b) Аеродроми и аеродромски саобраћај;
- c) Ваздухопловни прописи;
- d) Припрема и оперативна контрола и технологија рада;
- e) Познавање стручне терминологије на енглеском језику.

(2) За обнављање важности потврде након њеног истека земаљска стјуардеса/стјуард полаже предмет Припрема и оперативна контрола саобраћаја на начин као и за стицање потврде.

Члан 33.

(Инструктор прихвата и отпреме)

(1) Стручно оспособљавање и полагање посебног теоријског дијела за стицање потврде за обављање послова инструктора прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари обухвата предмете:

-
- a) Организација и контрола саобраћаја;
 - b) Ваздухопловни прописи;
 - c) Методика наставе и обуке.

(2) Практична обука и провјера стручне оспособљености инструктора подразумијева показно обучавање - практичан рад у односу на обављање појединачних послова прихвата ваздухоплова, путника и ствари.

Члан 34.

(Издавање и продужење потврде о обучености)

(1) Кандидату који је положио испит за обављање послова овлаштени оператор аеродрома издаје потврду о обучености за обављање послова са роком важности од три године.

(2) Кандидату који је положио посебан испит за обављање послова инструктора, овлаштени оператор аеродрома издаје потврду о обучености за обављање послова инструктора стручне обуке прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари.

(3) Прије сваког продужења важења потврде о обучености или послје прекида у раду дужег од годину дана обавља се провјеравање стручне способности особља по предвиђеном плану и програму.

ДИО СЕДМИ - ПОСЛОВИ ПРОТИВПОЖАРНЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХОПЛОВА И АЕРОДРОМА

Члан 35.

(Врста и садржај послова)

(1) *Послови организовања и координације противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома обухватају:*

- a) организовање и руковођење ватрогасним јединицама,
- b) израду, усаглашавање и координацију планова о противпожарној заштити,
- c) израду планова обуке и вјежби ватрогасних јединица,
- d) израду планова о поступцима за случај несреће и планова система везе,
- e) обиљежавање кодираних карата подручја аеродрома и израду упутстава за њихово кориштење,
- f) контролу исправности техничке опреме и средстава за гашење пожара,
- g) спашавање путника, чланова посаде ваздухоплова, ваздухоплова и других материјалних добара,
- h) гашење пожара на ваздухоплову и аеродрому.

(2) *Послови противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома обухватају:*

- a) спашавање путника, чланова посаде ваздухоплова, ваздухоплова и других материјалних добара,
- b) гашење пожара уз употребу ватрогасне технике, уређаја, справа, опреме и средстава за гашење;
- c) под овим пословима подразумијева се одржавање и периодично испитивање ватрогасне технике, уређаја, справа, опреме и средстава за гашење.

(3) *Помоћни послови противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома обухватају:*

- a) спашавање путника и чланова посаде ваздухоплова,
- b) гашење пожара;

с) друге помоћне послове који се обављају под надзором заповједника ватрогасне јединице.

(4) *Послови инструктора противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома обухватају* обуку радника који се оспособљавају за обављање послова организовања и усаглашавања противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома те послова противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома.

Члан 36.

(Општи услови за обављање стручних послова противпожарне заштите)

(1) Послове организовања и усаглашавања противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома, може обављати *руководилац противпожарне заштите* који има:

- а) најмање вишу стручну спрему техничког смјера;
- б) положени одговарајући испит;
- с) потврду о обучености;
- д) најмање годину дана рада под надзором у пословима организовања и усаглашавања противпожарне заштите ваздухоплова, путника и ствари.

(2) Послове противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома, *професионалног ватрогасца*, може обављати особа која има:

- а) стручну спрему квалификованог ватрогасца уз испуњавање осталих законских одредби;
- б) посебно је обучена за обављање тих послова;
- с) положен испит и потврду о обучености.

(3) Помоћне послове противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома, *помоћног ватрогасца* може обављати особа која има:

- а) најмање стручну спрему квалификованог радника;
- б) посебно обучена за обављање тих послова;
- с) положен испит и потврду о обучености.

(4) Послове *инструктора противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома* може обављати особа која има:

- а) најмање вишу стручну спрему техничког смјера;
- б) важећу потврду о обучености;
- с) најмање три године искуства на пословима организовања и координације противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома;
- д) положен посебан испит за инструктора;
- е) издату потврду за обављање послова инструктора.

Члан 37.

(Стицање и обнављање потврде о обучености)

За стицање потврде о обучености за обављање послова противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома, руководиоца противпожарне заштите, професионалног и помоћног ватрогасца, проводи се теоријско и практично оспособљавање на радном мјесту и полаже испит који се састоји из теоријског и практичног дијела.

Члан 38.

(Руководилац противпожарне заштите)

(1) Стручно оспособљавање и провјеравање теоријског дијела за стицање потврде о обучености за обављање послова руководиоца противпожарне заштите обухвата сљедеће предмете:

- a) Ваздухоплов и његова конструкција;
- b) Аеродром и аеродромски саобраћај;
- c) Ватрогасна техника и оператива;
- d) Поступци у случају опасности;
- e) Ваздухопловни прописи и нормативно регулисање заштите од пожара;
- f) Превентивна противпожарна заштита;
- g) Основно познавање прве медицинске помоћи;
- h) Основно познавање ваздухопловне метеорологије;
- i) Познавање подручја аеродрома и кодираних карата.

(2) Практични дио испита обухвата провјеру стручног знања и оспособљености из спашавање путника и чланова посаде, ваздухоплова и других материјалних добара, гашење пожара на ваздухоплову и другим материјалним добрима и провјера поступака у случају опасности.

(3) За обнављање важности потврде након њеног истека полажу се предмети из тачке c), d) и e) става 1. овог члана и практични дио Ватрогасна тактика, на начин као и за стицање потврде.

Члан 39.

(Професионални ватрогасац)

(1) Стручно оспособљавање и провјеравање теоријског дијела за стицање потврде о обучености за обављање послова професионалног ватрогасца обухвата предмете:

- a) Ваздухоплов и његова конструкција;
- b) Познавање подручја аеродрома и кодиране карте;
- c) Поступци у случају опасности;
- d) Ваздухопловни прописи и нормативно регулисање заштите од пожара;
- e) Превентивна противпожарна заштита;
- f) Ватрогасна техника и оператива;
- g) Аеродром и аеродромски саобраћај;
- h) Основно познавање прве медицинске помоћи;
- i) Основно познавање ваздухопловне метеорологије.

(2) Практични дио испита обухвата, провјеру стручног знања и оспособљености и Ватрогасне тактике за евакуацију и стварање услова за спашавање и гашење пожара, као и провјера поступака у случају опасности.

(3) За обнављање важности потврде након истека полажу се предмети из тачке c) и e) става 1, овога члана и практични дио, Ватрогасна тактика, на начин као за стицање потврде о обучености.

Члан 40.

(Помоћни ватрогасац)

(1) Стручно оспособљавање и провјеравање теоријског дијела за стицање потврде о обучености за обављање послова помоћног ватрогасца обухвата сљедеће предмете:

- a) Ваздухоплов и његова конструкција;
- b) Поступци у случају опасности;
- c) Превентивна противпожарна заштита;
- d) Гашење пожара;
- e) Основно познавања прве медицинске помоћи.

(2) За обнављање важности потврде након њеног истека полагају се предмети из тачке b), c) и d) става 1. овога члана, на начин као за стицање потврде о обучености.

Члан 41.

(Инструктор противпожарне заштите)

(1) Оспособљавање и провјеравање посебног теоријског дијела за стицање потврде о обучености за обављање послова инструктора противпожарне заштите обухвата сљедеће предмете:

- a) Ваздухоплов и његова конструкција;
- b) Аеродром и аеродромски саобраћај;
- c) Ватрогасна техника и оператива;
- d) Поступци у случају опасности;
- e) Ваздухопловни прописи и нормативно регулисање заштите од пожара;
- f) Методика наставе и обуке.

(2) Практична обука и провјера стручне оспособљености инструктора проводи се и кроз показно обучавање-практичан рад у односу на обављање појединачних послова противпожарне заштите аеродрома и ваздухоплова.

Члан 42.

(Издавање и продужење важења потврде о обучености)

(1) Кандидату који је положио испит за обављање послова, оператор аеродрома издаје потврду о обучености, са роком важења од три године.

(2) Кандидату који је положио посебан испит за обављање послова инструктора, оператор аеродрома издаје потврду о обучености за обављање послова инструктора противпожарне заштите ваздухоплова и аеродрома.

(3) Прије сваког продужења важења потврде о обучености или послје прекида у раду дужег од једне године обавља се провјеравање стручне способности особља по предвиђеном плану и програму.

ДИО ОСМИ - ПОСЛОВИ СНАБДИЈЕВАЊА ВАЗДУХОПЛОВА ГОРИВОМ И МАЗИВОМ

Члан 43.

(Врста и садржај послова)

(1) *Послови снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом обухватају:* руковање опремом за пуњење ваздухоплова горивом и мазивом, пуњење ваздухоплова горивом и мазивом, вожење цистерне за гориво и мазиво те контролу врсте и квалитета горива и мазива.

(2) *Послови манипулације горивом и мазивом обухватају:* пријем горива и мазива из рафинерије, контролу врсте и квалитета горива и мазива те ускладиштење горива и мазива.

(3) *Послови инструктора снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом обухватају:* обуку радника који се оспособљавају за обављање стручних послова снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом.

Члан 44.

(Општи услови за обављање послова снабдијевања горивом и мазивом)

(1) Послове снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом може обављати *возач-пунилац*, који има:

- a) најмање средњу стручну спрему техничког смјера;
- b) возачки испит "С" категорије;
- c) завршену обуку за обављање послова снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом;
- d) положен испит и потврду о обучености.

(2) Послове манипулације горивом и мазивом, може обављати *манипулант* који има:

- a) најмање стручну спрему квалификованог радника;
- b) завршену обуку за обављање послова манипуланта;
- c) положен испит и потврду о обучености.

(3) Послове *инструктора снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом* може обављати особа која има:

- a) најмање средњу стручну спрему;
- b) важећу потврду о обучености возача-пуниоца;
- c) најмање три године искуства у раду на тим пословима;
- d) положен посебан испит за инструктора и издату потврду о обучености за обављање послова инструктора.

Члан 45.

(Стицање и обнављање потврде о обучености)

За стицање потврде о обучености за обављање послова снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом, возача-пуниоца и манипуланта, проводи се теоријско и практично оспособљавање на радном мјесту и полаже испит који се састоји из теоријског и практичног дијела.

Члан 46.

(Возач-пунилац и манипулант)

(1) Стручно оспособљавање и полагање општег теоријског дијела испита за стицање потврде о обучености за возача-пуниоца и манипуланта обухвата следеће предмете:

- a) Основно познавање врсте и квалитета горива;
- b) Превентивна противпожарна заштита;
- c) Аеродром и организација саобраћаја;
- d) Ваздухоплов и његова конструкција и инсталације за гориво на ваздухоплову;

-
- е) Поступци пуњења ваздухоплова горивом;
- (2) Возач-пунилац, као саставни дио практичног дијела испита полаже практично руковање средством.
- (3) Манипулант, као саставни дио практичног дијела испита полаже прописе о ускладиштењу горива и мазива.
- (4) За обнављање важења потврде након њеног истека:
- а) возач-пунилац, полаже предмете из тачке с) и е), став 1. овог члана,
- б) манипулант, полаже предмет из тачке а), став 1. и тачке б) став 2. овог члана као и практични дио провјере способности за рад, на начин као код стицања потврде.

Члан 47.

(Инструктор снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом)

- (1) Теоријски дио оспособљавања и провјере за стицање потврде за обављање послова, инструктора практичне обуке обухвата предмете:
- а) Ваздухопловни прописи;
- б) Методика наставе и обуке.
- (2) Практична обука и провјера стручне оспособљености инструктора снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом проводи се кроз показно обучавање-практичан рад у односу на обављање појединачних послова снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом.

Члан 48.

(Издавање и продужење важења потврде)

- (1) Кандидату који је положио испит за обављање послова из члана 46. овог Правилника оператор аеродрома издаје потврду о обучености, са роком важења од три године.
- (2) Кандидату који је положио посебан испит за обављање послова инструктора, оператор аеродрома издаје потврду за обављање послова инструктора снабдијевања ваздухоплова горивом и мазивом.
- (3) Прије сваког продужавања важења потврде о обучености или прекида у раду дужег од шест мјесеци обавља се провјеравање стручне способности особа по предвиђеном програму за стручно оспособљавање.

ДИО ДЕВЕТИ - ОСТАЛИ ПОСЛОВИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ ВАЗДУШНЕ ПЛОВИДБЕ

Члан 49.

(Врста и садржај послова)

- (1) У остале послове значајне за безбједност ваздушне пловидбе, а који нису директно укључени у послове прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари спадају:
- а) руковање средствима за вучу и гурање ваздухоплова;
- б) послови рада и кретања по платформи и маневарским површинама.
- (2) *Послови руковања средствима за вучу и гурање ваздухоплова обухватају:* вучу и гурање ваздухоплова код паркирања ваздухоплова на стајанку, изгуравање ваздухоплова са стајанке, вучу ваздухоплова по маневарским и осталим површинама када се ваздухоплов не креће снагом сопственог мотора.

(3) *Послови рада и кретања по платформи и маневарским површинама обухватају:*

а) кретање и управљање моторним возилима по платформи и маневарским површинама ради обезбјеђења сигурносних услова, техничког одржавања објеката и инсталација, дистрибуције документације и друге послове који нису у процесу прихвата и отпреме.

Члан 50.

(Радна мјеста за која су потребна одобрења)

(1) За радно мјесто руковоаца средствима за вучу ваздухоплова, односно за раднике који посједују потврду о обучености за руковоаца аеродромском опремом и агрегатима, потребно је имати возачку дозволу "D" категорије и најмање једну годину искуства у раду на пословима из овога члана.

(2) Радна мјеста: службе безбједности (обезбјеђења, контрадиверзиона заштита - КДЗ, Државна гранична служба - ДГС, карго служба, грађевинска служба, електро служба, орнитолошко обезбјеђење, служба Информатичке телекомуникационе технологије - ИТТ) и остале службе које се природом свог посла требају кретати по маневарским и другим површинама требају одобрења за рад.

Члан 51.

(Стицање и обнављање одобрења)

(1) Стручно оспособљавање и полагање испита за стицање и продужење важности одобрења за руковање средствима за вучу обухвата предмет, Средства за вучу ваздухоплова.

(2) Стручно оспособљавање и полагање испита за стицање одобрења за кретање по маневарским површинама обухвата следеће предмете:

а) Основе ваздухопловних прописа;

б) Аеродром и основе организације ваздушног саобраћаја на аеродрому.

(3) За обнављање важности одобрења за кретање по маневарским површинама, након истека важности одобрења полаже се предмет из тачке б) став 2) овога члана.

ДИО ДЕСЕТИ - ИСПИТИ ЗА СТИЦАЊЕ ПОТВРДА О ОБУЧЕНОСТИ И ОДОБРЕЊА

Члан 52.

(Садржај испита)

(1) Испит за стицање потврде о обучености, односно за обављање одређеног стручног посла (посебан испит), као и испит за продужење важности потврде састоји се из теоријског и практичног дијела.

(2) Теоријски дио испита састоји се из писменог и усменог дијела.

(3) Теоријски дио испита обухвата предмете предвиђене програмом стручног оспособљавања, зависно од потврде која се стиче.

(4) Практичним дијелом испита и посебног испита провјерава се примјењивање стеченог знања на радном мјесту на одређеној врсти посла, типу ваздухоплова, опреме односно на радном мјесту за које се стиче потврда.

Члан 53.

(Услови за приступ испиту)

Кандидат може приступити испиту након:

а) успјешно завршеног основног теоријског оспособљавања по предметима из програма за стручно оспособљавање;

б) успјешно завршеног практичног оспособљавања на радном мјесту;

с) позитивног мишљења инструктора за оспособљавање на радном мјесту о стручној оспособљености.

Члан 54.

(Рокови за полагање испита)

- (1) Испит се полаже у редовним и ванредним испитним роковима који се утврђују годишњим планом рада центра за обуку и морају се организовати најмање два пута годишње.
- (2) Ванредни испитни рокови одређују се ако се пријави више од пет кандидата, односно ако се за то укаже нарочита потреба.

Члан 55.

(Пријава за испит)

- (1) Пријаву за полагање испита за стицање потврде о обучености и посебног испита за стицање потврде за инструктора, у писменој форми, кандидат подноси центру за обуку најкасније 30 дана прије редовног испитног рока.
- (2) Уз писмену пријаву за полагање испита и посебног испита кандидат треба поднијети доказе о испуњавању прописаних услова и то о:
 - а) школској спреми;
 - б) стручној обучености;
 - с) времену проведеном на одговарајућим пословима.
- (3) Писмену пријаву кандидат подноси и кад полаже поправни испит.

Члан 56.

(Утврђивање испуњености услова)

- (1) Центар за обуку по пријему пријаве за полагање испита утврђује да ли кандидат испуњава прописане услове за полагање испита, те, ако кандидат испуњава услове центар организује испит у року не дужем од 30 нити краћем од 15 дана од дана пријема захтјева за полагање испита, осим ако кандидат изричито не затражи да испит полаже прије овога рока.
- (2) Ако центар за обуку утврди да кандидат не испуњава услове за полагање испита, о томе ће донијети одговарајуће рјешење и обавијестити кандидата.

Члан 57.

(Комисија за проводјење испита)

- (1) Испит се полаже пред комисијом коју одређује оператор аеродрома, носилац одобрења за рад центра.
- (2) Број чланова комисије утврђује се у складу са бројем предмета, односно, обима практичног дијела испита, при чему један испитивач (члан комисије), може бити испитивач највише за три предмета.
- (3) За члана комисије, за теоријски дио испита може бити именована особа која има најмање, степене стручне спреме као и кандидат за полагање испита,
- (4) Члан комисије за практични дио испита, испитивач, мора имати и одговарајућу важећу потврду о обучености за коју кандидат полаже испит.
- (5) Рјешењем о именовању комисије одређује се и предсједник комисије и још најмање два члана.
- (6) БХДЦА може одредити свог представника који ће присуствовати испиту.

(Члан 58.

(Припрема испита)

- (1) Техничку и административну припрему испита организује Центар за обуку.
- (2) Испитна комисија утврђује питања или тестове за писмени дио провјере, у зависности од обима и значаја предмета који се полаже.
- (3) Предсједник комисије у свим фазама испита брине о законитости и правилности провођења испита, испитног материјала и о идентификацији пријављених кандидата.

Члан 59.

(Провођење испита)

- (1) Кандидат полаже писмени, а затим усмени дио теоријског дјела испита.
- (2) Писмени дио испита је успјешно урађен ако се оцијени да садржи најмање 80% тачних одговора.
- (3) Кандидат који на теоријском дијелу испита, односно теоријском дијелу посебног испита не положи један или два предмета, може положати поправни испит из тих предмета у року који одреди комисија, а који не може бити краћи од 30 дана од дана саопштења резултата испита.
- (4) Ако кандидат не положи поправни испит, сматраће се да није положио испит и мора га поново положати.
- (5) Ако кандидат не положи испит и на поновљеном цјелокупном испиту три или више предмета, губи право полагања испита, односно, ако не положи један или два предмета поново се упућује на поправни испит.
- (6) Ако на поновном поправном испиту не положи предмете губи право даљњег полагања.
- (7) Након положеног теоријског дијела испита или посебног испита кандидат полаже практичан дио испита, те уколико га не положи, сматра се да није положио испит и упућује се на поновно полагање.
- (8) Кандидат може испит положати највише два пута, у периоду који не може бити краћи од два нити дужи од четири мјесеца, рачунајући од дана када је кандидат први пут полагао испит.

Члан 60.

(Провјеравање и оцјењивање)

- (1) Члан комисије испитује и по завршеном испиту оцјењује успјех кандидата из области за коју је именован рјешењем, те по завршеној оцјени уноси резултат уз потпис у испитну листу кандидата.
- (2) Испитна комисија оцјењује укупан успјех кандидата на испиту оцјеном, "ПОЛОЖИО" или "НИЈЕ ПОЛОЖИО".
- (3) Кандидат који полаже испит на крају основног оспособљавања, треба имати најмање осамдесет постотни успјех (80%) за сваки појединачан предмет.
- (4) Испити за стицање потврде о обучености за обављање послова инструктора практичних дијелова обуке, сматрају се положеним уколико кандидат постигне успјех који се утврђује приручником за обуку.
- (5) На крају испита, испитне листе потписују предсједник и чланови комисије и исте достављају Центру за обуку.

Члан 61.

(Одустајање од испита или провјере)

-
- (1) Кандидат који из оправданих разлога није у могућности приступити испиту или провјери дужан је у писменој форми обавијестити руководиоца Центра за обуку.
 - (2) Ако предсједник комисије, након консултације са члановима комисије, одобри одлагање испита, сматра се да испит или провјера нису ни отпочели.
 - (3) Одлагање се може одобрити само ако за то постоје оправдани разлози, те у складу с тим кандидату треба одредити нови рок за полагање испита.
 - (4) Ако предсједник комисије не одобри одлагање, сматра се да испит или провјера нису положени.
 - (5) За понављање испита кандидат мора поднијети нови захтјев за полагање испита.

Члан 62.

(Нарушавање дисциплине и покушаји преваре на испитима)

Ако кандидат током трајања испита или провјере, својим понашањем нарушава дисциплину, омета друге кандидате или сам ток испита или провјере, односно служи се недозвољеним средствима, може бити удаљен са испита или провјере, и сматра се да кандидат испит или провјеру није положио.

Члан 63.

Одредбе члана 52. до 61. овог Правилника примјењују се и на провођење испита приликом ванредне провјере стручне способности.

Члан 64.

(Испитна документација)

- (1) Кандидату се након завршетка испита или провјере, на његов захтјев, мора дати на увид његов писмени рад.
- (2) Цјелокупна испитна документација на крају испита се доставља Центру за обуку и чува у досјеу сваког кандидата најмање пет година.

ДИО ЈЕДАНАЕСТИ - ИЗДАВАЊЕ, ПРОДУЖЕЊЕ, СУСПЕНЗИЈА И ПОНИШТЕЊЕ ПОТВРДЕ О ОБУЧЕНОСТИ И ОДОБРЕЊА

Члан 65.

(Издавање увјерења о положеном испиту)

- (1) Кандидату који положи испит за стицање или продужење потврде о обучености, одобрења, односно посебан испит за инструктора практичне обуке, центар за обуку издаје увјерење о положеном испиту, које садржи:
 - a) назив центра за обуку;
 - b) законски основ за издавање;
 - c) назив увјерења;
 - d) име и презиме кандидата;
 - e) назив дјелатности за коју је положио испит;
 - f) датум полагања испита;
 - g) број увјерења и датум издавања;
 - h) потпис руководиоца центра за обуку.
- (2) Након положеног испита кандидат стиче услове за издавање потврде о обучености или одобрења.

(3) Сматра се да кандидат има потврду или одобрење од дана када је положио испит, уколико посједује важеће увјерење о здравственој способности.

Члан 66.

(Захтјев за издавање потврде о обучености и одобрења)

(1) Захтјев за издавање потврде и одобрења подноси се оператору аеродрома - управи аеродрома у писменом облику у року од 30 дана од дана положеног испита.

(2) Потврду о обучености или одобрење, подносиоцу захтјева оператор аеродрома ће издати само ако подносилац испуњава услове прописане овим Правилником и здравствене услове утврђене посебним прописом.

(3) Захтјев за издавање потврде или одобрења садржи личне податке подносиоца захтјева (име и презиме, датум и мјесто рођења и адресу) уз назнаку врсте потврде која се тражи.

(4) Уз захтјев се прилаже:

- a) увјерење о положеном испиту;
- b) увјерење о здравственој способности.

Члан 67.

(Издавање потврде о обучености и одобрења)

(1) Оператор аеродрома, на основу издатих увјерења о положеним испитима из члана 65. овог Правилника и испуњења други прописаних услова, сваком кандидату издаје и продужава потврде о обучености, одобрења и потврде за обављање послова инспектора за практичну обуку.

(2) Потврда треба да садржи:

- a) назив аеродрома;
- b) законски основ за издавање;
- c) име и презиме кандидата;
- d) назив дјелатности за коју је оспособљен;
- e) датум издавања и период важности;
- f) број потврде;
- g) потпис директора аеродрома и печат.

Члан 68.

(Издавање потврде о обучености инструктора)

(1) На захтјев кандидата који је положио посебан испит за обављање послова инструктора за стручно оспособљавање на радном мјесту, оператор аеродрома ће издати потврду да може самостално обављати посебне стручне послове за које је положио посебан испит.

(2) Уз захтјев се прилаже:

- a) увјерење о положеном посебном испиту; и
- b) увјерење о здравственој способности.

Члан 69.

(Продужење и обнављање важности потврде и одобрења)

(1) Захтјев за продужење рока важења потврде или одобрења мора се поднијети управи аеродрома најкасније 30 дана прије истека важења потврде или одобрења.

(2) Уз захтјев за продужење рока важења потврде прилаже се:

- a) доказ да је (инструктор) одговарајуће послове обављао најмање 18 мјесеци;
- b) потврду о здравственој способности;
- c) доказ да је овлаштена особа обавила провјеру његове стручне способности.

(3) Уз захтјев за обнављање важења потврде или одобрења прилаже се:

- a) доказ да је најмање 6 мјесеци (инструктор) непрекидно обављао одговарајуће послове под надзором;
- b) потврду о здравственој способности;
- c) доказ да је овлаштена особа обавила провјеру његове стручне способности.

Члан 70.

(Продужење важности потврде инструктора)

(1) Потврда о обучености инструктора за оспособљавања на радном мјесту може се продужити на рок од три године уколико је:

- a) успјешно обављао послове инструктора у посљедње три године;
- b) успјешно обављао послове предавача и учествовао у раду испитних комисија;
- c) има прописану здравствену способност;
- d) на листи стручњака за обављање послова инструктора.

Члан 71.

(Обавезе имаоца потврде или одобрења)

(1) Ималац потврде или одобрења дужан је оператору аеродрома пријавити:

- a) сваку промјену услова за стицање потврде или одобрења која може утицати на сигурно обављање послова за које има одобрење;
- b) промјену здравственог стања које настане између два љекарска прегледа;
- c) губитак или нестанак потврде или одобрења.

Члан 72.

(Суспензија и поништење потврде и одобрења)

(1) Потврда и одобрење се могу суспендовати у случају:

- a) ако се на редовним провјерама утврди да ималац потврде или одобрења није стручно оспособљен за обављање послова;
- b) ако је ималац потврде или одобрења својим поступцима угрозио или могао угрозити безбједност ваздушне пловидбе;
- c) уколико је ималац потврде или одобрења укључен у инцидент или несрећу;
- d) ако се утврди привремена здравствена неспособност;

е) уколико ималац потврде или одобрења не обавља послове из потврде или одобрења дуже од годину дана;

ф) да је под утицајем алкохола, опојних дрога или медикамената који могу битно утицати на психофизичке способности и сваком другом случају ако се утврди да би могло доћи до угрожавања безбједности ваздушне пловидбе.

(2) Суспензија траје све до престанка разлога због којих је наступила.

(3) Уколико је трајање суспензије дуже од прописаног рока важења потврде или одобрења, односно уколико нису отклоњени разлози због којих је донесена, потврда или одобрење се поништавају.

ДИО ДВАНАЕСТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 73.

(Оперативне наредбе генералног директора БХДЦА)

(1) Генерални директор БХДЦА може Оперативним наредбама ограничити употребу овога Правилника или одредити посебне и допунске услове у његовој примјени, уколико то буду захтијевале одредбе прописа БиХ и ентитета, као и уколико то буде произлазило из захтјева регулативе ИКАО, IATA, JAR и других.

(2) Оперативна наредба садржи:

- а) разлог издавања;
- б) примјењивост и дужину трајања;
- с) радње и поступке које треба предузети.

Члан 74.

(Престанак важења раније објављеног Правилника)

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о стручној спреми, испитима и потврдама за рад стручног особља које врши послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе ("Службени лист СФРЈ", број 64/80, као и исправке и измјене објављене у бројевима 69/80 и 63/81).

Члан 75.

(Остале обавезе)

(1) Дозволе за рад и припадајућа овлаштења издате по досадашњим прописима морају се замијенити у року од годину дана од ступања на снагу овог Правилника.

(2) Генерални директор БХДЦА у року од три мјесеца донијеће Програм за оспособљавање и провјеравање стручног особља које обавља послове од значаја за безбједност ваздушне пловидбе.

(3) За све појединости које нису утврђене овим Правилником примјењиваће се стандарди и пракса IATA, ICAO, EASA; и домаћи регулаторни прописи који се односе на ову област.

Члан 76.

(Ступање на снагу)

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 02-292.3-215-1/07
7. марта 2007. године
Сарајево

Генерални директор
Ђорђе Ратковица, с. р.